

Hebrejska Tora
– osnovica Biblije
četvrtkom u 12:15,
amdg.ffrz.hr

Hebrejska Tora

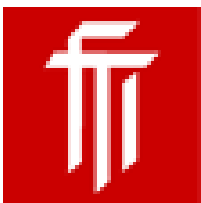
— osnovica Biblije

FFRZ: *Izborni predmet uz Biblija* – SZ (ECTS 3)

FTI: Petoknjižje i Povijesne knjige

**10) Vjera u Petoknjižju,
vjera u Bibliji**

Hebrejska Tora
– osnovica Biblije
četvrtkom u 12:15,
amdg.ffrz.hr

Vjera u Tori, vjera u Bibliji

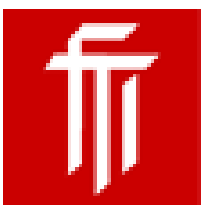
Vjerujte u Boga i u mene vjerujte (Iv 14,1)

učenici – vjernici (Iv 2,11)

molitva i velika vjera majke Kanaanke (Mt 15,28)

Toma – vidio i povjerovao (Iv 20,29)

Lidija: “Prosudite jesam li vjerna” (Dj 16,15)

Hebrejska Tora
– osnovica Biblije
četvrtkom u 12:15,
amdg.ffrz.hr

Abraham, vjernik

*Pogled u visine
i stečeno povjerenje*

Post 15,1-6 u kontekstu

Abrahamova vjera

- אָמֵן (Post 15,6) [he'emin] pouzdati se, pokloniti povjerenje; “Amen”
  - Prvi: ...*povjerova i uračuna mu se u pravednost* → Rim 4,3; Gal 3,6
- Prva molitva u **15,2s**
  - Dvostruka pritužba:
    - “Što ćeš mi dati?”(2), “Nisi mi dao” (3)
      - *velik narod* (12,2) ⇔ bez djece (11,30)
      - Pronašao riječi
- 3 + 1 Božji odgovor (**15,4s**):
- Ne... (15,4), Pogledaj i broji..., Ovako... (v5)
- “Izvede ga” – neverbalno (אָצַיַן *jaša*’ “izvesti” v5)

Pogled prema gore

- Pogledaj! (נבט hi. *hibbit*)
  - Usmjeren, motrilački pogled
- U njega gledajte i razveselite se (נבט Ps 34,6)
  - Mojsije se bojavao u Boga gledati (נבט Izl 3,6)
- Pogledao bi u mjedenu zmiju i ozdravio (נבט Br 21,9)
  - Oči upirem Hramu tvojemu (נבט Jn 2,5)
- Gledat će onoga koga su proboli (נבט Zah 12,10; Iv 19,37) Usp. Gledaju na me (Ps 22,18)
  - ← “*pokazat ću ti zemlju*” (12,1)

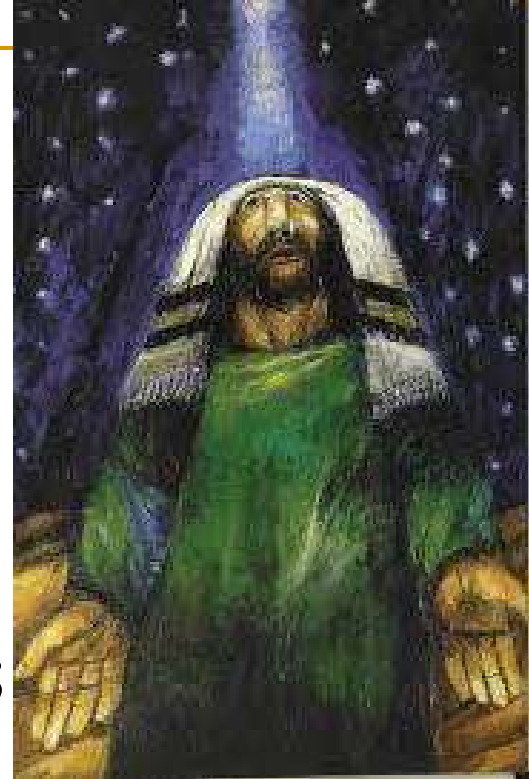
Abraham i Melkisedek

- “poslije tih događaja...” (Post 15,1)
- Svećenik כהן *kohen* (14,18)
  - Donosi?
- kruh i vino
  - Što radi (v19.20)?
- Blagoslivlja! – koga?
  - Abrahama (19), Boga (20)
  - Potvrđuje Božju pobjedu
  - Plodovi u v22.23:
- יהוה = 1) אל עליון *'el 'eljon* v18.19.20.22
Bog Svevišnji + 2) tvorac neba i zemlje v19.22
- Abraham se odrekao ratnoga plijena (23)

Sklapanje Saveza

- Bog štit i plaća (Post 15,1)
- Ljudski savezi – ratnički (v13)
  - Eškol i Aner, saveznici u velikom ratu
- Božja objava u 15,12.17:
  - תרדמה *tard^emâ tvrđ san* (15,12 usp. 2,21);
  - Goruća zublja (KS), plamen (Š.)
    - = Baklja (15,17) – vatra (usp. Izl 3; Dj 2)
- Savez ברית *b^erît* – kako se sklapa? (Post 15,18)
- לאמר *le'mor* “rekavši” (KS), “i reče” (Š) = riječju:
- “Dat ću ti zemlju” – povjerenje pretpostavka

Glagol vjerovati

- **1. epistemološko značenje u Izl 4,5**
  - hebr. כִּי kî “vjerovati da” (אמן hifil)
- **“On će vjerovati da ti se pokazao יהוה”**
- **2. povjerenje među ljudima**
  - A) Riječi u Post 42,20
- **“Vaše će se riječi potvrditi”**
  - Josip od braće traži Benjamina
  - B) Vjerovati nekome u Post 45,26
  - hebr. לֵּ ל^e prijedlog smjera
- **Jakov ne vjeruje sinovima za Josipa**

Korijen אמן *aman*

- A) Čvrst postojan, B) koji hrani, čuva dijete
    - Mojsije Bogu u Br 11,12:
  - “kao što *dojilja* nosi dojenče”
    - Čuvari Ahabovih sinova (2 Kr 10,1)
    - Dadilja drugog Šaulova sina (2 Sam 4,43)
  - “Amen”
  - 3. povjerenje u Boga
  - A) vjerovati Bogu (hebr. ל' *le* “dativ”)
    - Mojsije narodu u Pnz 9,23:
    - “Niste mu *vjerovali* i niste poslušali njegov glas”
-

Korijen אמן *aman*

- B) vjerovati u Boga, osloniti se, pouzdati se
  - hebr. ב *b^e* prijedlog za “lokativ” ili “instrumental”
    - Kao Abraham u Post 15,6
  - B1) negativno:
    - Božji prigovor u Br 14,11 (nakon izviđanja)
  - “Dokle ovaj narod neće vjerovati u mene?”
    - Božji prigovor Mojsiju i Aronu u Br 20,12 (Meripske vode)
  - “Niste vjerovali u mene.”
    - Mojsije narodu u Pnz 1,32:
  - Niste vjerovali
-

Kako je narod došao do vjere

- B2) vjerovati u Boga, osloniti se na njega
- Korijen אמן *aman* (3)
- U Izl 7x, subjekt: zajednica
- B2a) priprava
  - Mojsije Bogu u Iz 4,1:
- Ako mi ne vjeruju (prijedlog ה *le*)
  - Bog Mojsiju u Izl 4,5: vjerovat će da
  - Bog Mojsiju u Izl 4,8:
- Ako ti ne vjeruju (ה *le*, zbog 1. znaka)
- Glasu će drugoga znaka vjerovati (ה *le*)
  - Bog Mojsiju u Izl 4,9:
- Ako ne vjeruju dvama znakovima (ה *le*)

Kako je narod došao do vjere

- **B2b) vjerovati u Boga, osloniti se na njega**
    - Narod u Izl 4,31:
  - **Došao do pouzdanja (bez prijedloga)**
  - **Mojsije se vratio u Egipat**
    - Susreo Arona, iznio mu sve (4,28)
    - Aron izloži starješinama, Mojsije čini čudesna (30)
    - Vjera naroda (4,31)
  - **Klanjaju se Bogu jer ih je *pohodio***
-

Kako nastaje vjernička zajednica

Prijelaz preko Crvenoga mora (Izl 14)
Slika Izlaska – Otkupljenja

Put do vjere

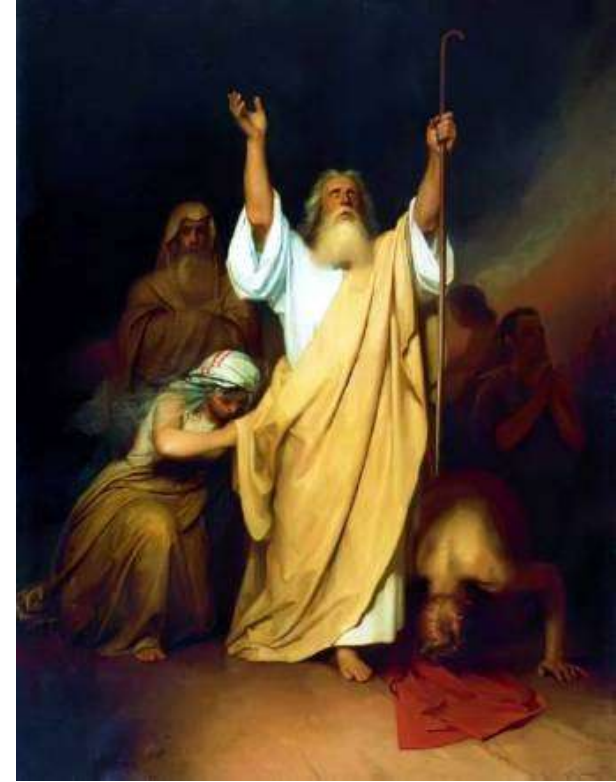
- **B2c) Vjera, steći pouzdanje**
(אמן Izl **14,31** usp. Post 15,6)
  - Tko? U koga?
- **Zajednica, narod**
- **u Boga i Mojsija (usp. 4,1)**
  - Ako mi ne vjeruju? (4,1)
  - Stanje u **14,10**:
- **Velik strah (ירא), krik (צעק) (14,10)**
  - Izopačenje u **11s**?
- **Napad na Mojsija (11s)**
  - Egipat nema grobnih mjesta?
Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
  - Bolje robovanje (12) – kajinovsko lutanje

Precizna pedagogija

- Mojsijev postupak u **14,13**:
- “Ne bojte se!” (ירא)
- – korijen problema iz v10 (ירא)
  - ↔ protunapad, povlačenje, obrana
  - “pobojali se (ירא) יהוה” (31)
- **ישע** *jāša*‘ spasiti – usred voda
  - Mojsijevo iskustvo u Izl 2
    - + **14,13.30; 15,2**
  - “Gledajte *spasenje!*” (v13)
  - יהוה je *spasio* Izraela (v30)
  - “Postao mi je *spasenje*” (15,2)

Kako je narod došao do vjere

- **B2d) vjerovati u Boga, osloniti se na njega**
    - Na Sinaju (Izl 19,9)
  - **Bog Mojsiju:**
  - **Narod će zauvijek vjerovati u tebe**
  - **Nakon ponude u 19,5:**
    - Slušati moj glas, čuvati moju obvezu
    - Moji, svećenici, sveti narod
  - **Temelj povjerenja u Mojsija:**
  - **“S tobom ću razgovarati i narod će to čuti”**
-

Pridjevsko značenje

- **Particip glagola: A) negativno,**
- **za nevolje, bolesti, život (Pnz 28)**
- **B) za čovjeka:**
- **Potvrdio se je**
  - **Božji govor kod bune u Br 12,7:**
- **“U cijelom mojem domu on je vjeran”**
  - **Mojsije**
  - **C) Mojsije o Bogu (Pnz 7,9)**
- **Vjeran Bog**
  - **Objašnjenje:**
- **Čuva Savez i milosrđe onima koji ga ljube (Pnz 7,9)**